

Fokus på bivirkninger fra «nye» materialer

De nye retningslinjene fra Sosial- og helsedirektoratet vedrørende tannrestaureringsmaterialer medfører sannsynligvis at bruken av polymerbaserte materialer øker. Det er viktig at resultatene som kommer frem ved rapportering av bivirkninger i forbindelse med bruk av nye tannrestaureringsmaterialer blir fulgt nøye opp i tiden framover.

Fra 1993 til utløpet av 2001 har Bivirkningsgruppen mottatt 1 074 rapporter om bivirkninger fra odontologiske biomaterialer. I løpet av 2001 er 94 rapporter mottatt (1). Forholdsmessig fordeling av involverte materialer i 2001 var nesten uendret sammenlignet med 2000 (Fig. 1).

Myndighetenes signaler om at bruken av amalgam skal minskes ytterligere medfører sannsynligvis en økning i bruken av polymerbaserte materialer, og det er viktig at rapporteringen av eventuelle bivirkninger av disse materialene blir registrert og vurdert. Dette gjelder også reaksjoner på plastbaserte sementer for sementering av kroner og broer. Bruken av disse er en relativt ny behandlingsmetode med mulighet for sensibilisering og allergiske reaksjoner. Om rapportene vedrørende reaksjoner i forbindelse med disse materialene øker, er det et signal som må taes alvorlig. Imidlertid er verdien av de data som registreres avhengig av blant annet hvor stor del av mistenkte bivirkninger som faktisk innrapporteres og hvor detaljerte opplysninger de innsendte bivirkningsrapportene inneholder. Med andre ord bygger systemets kvalitet og effektivitet på at tannleger, leger og tannpleiere bidrar med sine observasjoner.

For å få en grundigere og mer nøyaktig innrapportering, er rapporteringsskjemaets utforming endret noe. Det nye skjemaet inneholder mer nøyaktig veiledning om hvilke tegn på reaksjon rapportøren bør se spesielt nøye etter (2). Det nye bivirkningsskjemaet kan lastes ned fra Bivirkningsgruppens Internett-sider (www.uib.no/Bivirkningsgruppen) og vil også bli trykket i dette nummeret av NTFs

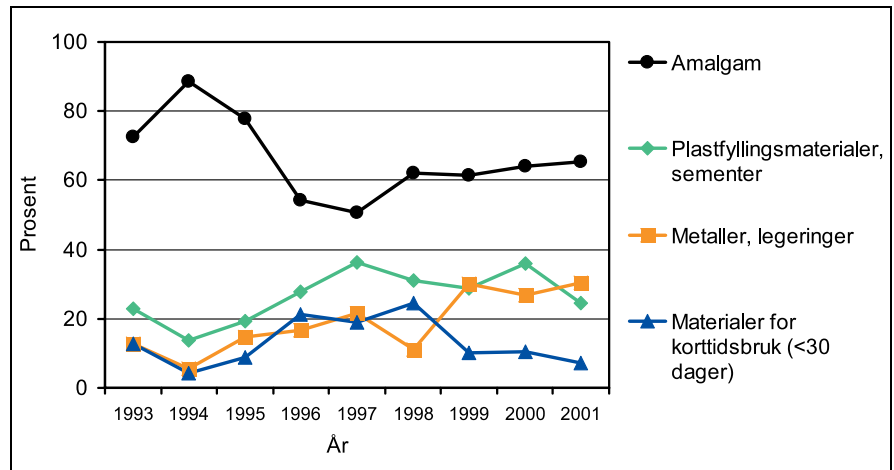

Fig. 1. Type materiale som er involvert i rapporter. Mange rapporter mangler nærmere materialspesifikasjoner og diagrammet viser andelen (i prosent) av rapporter med angitte materialer. En og samme rapport kan omfatte flere material kategorier.

Tidende. Skjemaet for rapportering av bivirkninger er utviklet ved Bivirkningsgruppen i Bergen og har stått som modell for den internasjonale tannlegeorganisasjonens (FDI) skjema for rapportering av bivirkninger fra dentale materialer. På FDI's web-sider (<http://www.fdiworldental.org/>) finnes en lenke til «Dental Biomaterials Adverse Effects Forms». Herfra kan bivirkningsskjemaer på engelsk, fransk, spansk og tysk lastes ned. Dette kan sees

som et første skritt i retning av et internasjonalt gjennombrudd for registrering av bivirkninger av dentale materialer. FDI kommer til å følge opp medlemslandenes organisering av bivirkningsrapportering.

Foruten bivirkningsregistrering og klinisk utredning av pasienter, arbeider Bivirkningsgruppen også med informasjon til helsepersonell og andre. Som informasjon til pasienter, utgir Bivirkningsgruppen et informasjonsblad, «Bivirk-

FAKTARUTE

Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer utreder mulige bivirkninger av odontologiske biomaterialer. Oppdragsgiver er Sosial- og helsedepartementet. Arbeidet er organisert under UNIFOB – Stiftelsen Universitetsforskning i Bergen. Gruppen har lokaler sammen med Fagområdet odontologiske biomaterialer ved Universitetet i Bergen.

Bivirkningsgruppen forestår bivirkningsrapportering, utreder pasienter, informerer om bivirkninger av odontologiske materialer og driver forsk-

ning og utvikling. Gruppen utfører ikke selv odontologisk behandling.

Alle mistenkte bivirkningsreaksjoner bør rapporteres til Bivirkningsgruppen. Bivirkningsskjema kan fås ved å henvende seg til Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer, Årstadveien 17, 5009 Bergen (telefon: 55 58 62 71, telefaks: 55 58 98 62, e-post: bivirkningsgruppen@uib.no). Bivirkningsskjema kan også lastes ned som PDF-fil fra Bivirkningsgruppens internettadresse: www.uib.no/bivirkningsgruppen.

ningsbladet». Dette kommer ut to ganger per år og inneholder blant annet informasjon vedrørende bivirkninger av dentale materialer og en orientering om Bivirkningsgruppens arbeid. Bivirkningsbladet blir sendt til pasienter som er henvist til Bivirkningsgruppen i løpet av det siste året, samt til leger og tannleger som har rapportert mistenkte bivirkninger av dentale materialer. Bladet sendes også til andre som er interessert i dette temaet.

De som ønsker å få Bivirkningsbladet tilsendt med post, kan kontakte Bivirkningsgruppen (telefaks: 55 58 98 62, telefon: 55 58 62 71). Det kan også lastes ned som PDF-fil fra Bivirkningsgruppens Internettssider (www.uib.no/Bivirkningsgruppen).

Referanser

1. Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer. Årsrapport 2001. (http://www.uib.no/bivirkningsgruppen/BVGtxt/arsr_2001.pdf) Avlest 2002-12-02.
2. Lygre GB, Gjerdet NR, Grønningsæter AG, Björkman L. (2002) Reporting on adverse reactions to dental materials –Intraoral observations at a clinical follow-up. Accepted for publication in *Commun Dent Oral Epidemiol*